

Κείμενο - φωτογραφίες: **ΗΛΙΑΣ ΛΕΦΑΣ**

Όταν ακούς για Μαρόκο έρχονται συνήθως στο μυαλό διάφορες έννοιες όπως ήλιος, ζέση και άμμος. Σίγουρα όμως όχι βουνά, χιόνι και σκι. Κι όμως στα όρη Άτλαντα στο Μαρόκο όχι απλά είναι εφικτό, αλλά προσφέρονται για μοναδικές διασχίσεις και εντυπωσιακές αναβάσεις σε κορυφές με ορειβατικά σκι. Μια τέτοια ανάβαση πραγματοποιήσαμε με τον Αλέκο Λαμπράκη, στην ψηλότερη κορυφή του Άτλαντα και της βόρειας Αφρικής γενικότερα, JbelToubcal 4.167μ., το Μάρτιο 2013, στα πλαίσια των camp της DYNAFIT.

Επιτέλους Μαρόκο!

Μετά από ένα ατελείωτο αεροπορικό ταξίδι μέσω... Λονδίνου - με μια διανυκτέρευση εκεί, όπου γλυτώσαμε και στο τσακ τη σύλληψη του Αλέκου από την αστυνομία λόγω του σουγιά που κουβαλούσε πάνω του - και Βαρκελώνης, προσγειωνόμασταν επιτέλους στο Μαρακές. Μια ωχρή πόλη στη μέση μιας απέραντης, επίπεδης και άνυδρης πεδιάδας, με ελαιώνες, πορτοκαλεώνες και διάσπαρτες φοινικιές αλλά και απίστευτη ανοικοδόμηση, όπου στο βάθος φαινόταν η χιονισμένη οροσειρά του Άτλαντα.

Στο αεροδρόμιο αφού μας έλεγαν τα διαβατήρια και αλλάξαμε λίγα Ευρώ σε Μαροκινά Dirham, μας περίμενε ο Hamid, ο ντόπιος οδηγός της ομάδας μας μέσα στην καλή χαρά, φορώντας τη χαρακτηριστική βερβέρικη κελεμπιά με τη μυτερή σκούφια. Δεν άργησε πολύ να μαζευτεί και η υπόλοιπη ομάδα από διάφορες χώρες της Ευρώπης και αναχωρήσαμε με μίνι βαν για τα βουνά. Στη μιάμιση ώρα μέχρι να φτάσουμε, οι εικόνες πολλές. Παλιά και νέα αυτοκίνητα, τρικάβαλα και... τετρακάβαλα πάνω σε μηχανάκια (χωρίς κράνη εννοείται), κάρτα με άλογα, λακούβες στην άσφαλτο, αρκετά σκουπίδια και μπάζα, πινακίδες με Αραβικούς χαρακτήρες, αρκετές κελεμπιές και μπουργκες, βοσκοί με πρόβατα, καμήλες φορτωμένες, μουλάρια, ελιές, αμυγδαλιές, φραγκοσυκιές, παιδιά που παίζανε ποδόσφαιρο σε αυτοσχέδια γήπεδα, γυναίκες φορτωμένες με ξύλα, και στο ραδιόφωνο του βαν να παίζει συνεχώς ντόπια παραδοσιακά τραγούδια...

Στα χωριά των Βερβέρων

Ο δρόμος τελείωσε στο χωριό Imilil, ένα αμιγώς Βερβέρικο χωριό στα 1750μ. Οι Βέρβεροι είναι ντόπιος βουνίσιος λαός που προϋπήρχε της άφιξης των Αράβων στην περιοχή αιώνες πριν και μέχρι σήμερα διαχωρίζονται σε μεγάλο βαθμό από τους Άραβες. Εκτός από κάποιες τεχνολογικές λεπτομέρειες που προδίδαν τον αιώνα που διανύουμε, όλα τα άλλα ήταν λες και βγήκε από το παρελθόν. Πολλά ημιυπαίθρια μαγαζάκια, πεταλωτής, κρεοπώλης, μανάβης, ξυλουργός, σιδη-

ρουργός. Παιδιά τρέχανε και παίζανε βόλους καταγής στο χώμα. Άνδρες κάθονταν χαλαρά εδώ κι εκεί. Οι ρυθμοί σε αυτό το χωριό διαφορετικοί, πολύ πιο αργοί.

Φορτώσαμε τα μπαγκάζια μας σε γαϊδούρια και συνεχίσαμε όλοι πεζή από πετρόχτιστα καλντερίμια, ρεματιές, αιωνόβια πλατάνια και ανθισμένες πασχαλιές μέχρι το τελευταίο χωριουδάκι, το Agoutdosta 1950μ.

Αφού ταχτοποιηθήκαμε στον ξενώνα, βγήκαμε με τον Αλέκο μια βόλτα να περιεργαστούμε το μέρος και να βγάλουμε καμιά φωτογραφία τη ζωή εκεί. Γρήγορα όμως κα-

ταλάβαμε ότι δεν δέχονται με τίποτε να φωτογραφηθούν. Και μόνο που έβλεπαν φωτογραφική περασμένη στον ώμο, έγενεφαν αρνητικά και γύριζαν πλάτη. Επιστρέψαμε στον Ξενώνα, όπου άφησα τη φωτογραφική, και βγήκαμε πάλι στα ανηφορικά και λαβυρινθώδη σοκάκια.

Παιδάκια όλων των ηλικιών με κατακόκκινα μάγουλα έτρεχαν χαρούμενα παίζοντας και τσιρίζοντας στα σοκάκια, γυναίκες όλο ζωή και χαμόγελο κουβαλούσαν τα μωρά τους στην πλάτη ή ήταν φορτωμένες με αρμαθιές λιανόκλαδα για τη φωτιά, άνδρες ηλιοκαμένοι με ξινάρια και τσάπες στους ώμους, γέροντες με μακριές γενειάδες και ρυτιδιασμένα πρόσωπα κάθονταν στα πλατύσκαλα, και όλοι καλησπέρριζαν ευγενικά και χαμογελαστά, «Μερρχάμπα» στα Βερβέρικα ή «Βοηjour» σε άπταιστα Γαλλικά οι νεότεροι. Οι περισσότεροι άνδρες φορούσαν βαριές κάπες με μετερή κουκούλα, ολόμαλλες χειμερινές, κάτι σαν τις δικές μας παραδοσιακές βλάχικες κάπες του παρελθόντος.

Παντού αλανιάρες κότες και κοκόρια, γάτες υπήρχαν σε όλα τα απίθανα σημεία και σε παρατηρούσαν ήρεμες, γαϊδούρια και μουλάρια μεταφέρονε τα πιο βαριά πράγματα.

Τα σπίτια όλα κολλητά μεταξύ τους, φαινομενικά άναρχα, με στενά δαιδαλώδη σοκάκια να τα χωρίζουν ή να περνάνε από κάτω τους, όπως στις παλιές Χώρες των Κυκλάδων μας, μόνο που όλα ήταν στο ίδιο καφέ χρώμα της πλίθας και του τσιμεντόλιθου. Τα παράθυρα όλα ανοιχτά χωρίς τζάμια, μόνο με ξύλινα παντζούρια και αυτά τα κλείνουν μόνο με το πολύ κρύο ή την πολύ ζέστη.

Τα σοκάκια τέλειωσαν και βρεθήκαμε έξω από το χωριό. Τα χωράφια όλα παστροκτικά περιποιημένα, βοτανισμένα και σκαλισμένα, με κανάλια με τρεχούμενο νερό για τα ποτίσματα. Η χαράδρα πλημμύριζε από ήχους, όπως τα νερά του ποταμού που έρεαν πάνω στις κροκάλες του, τα μουγκανίσματα των αγελάδων και των γαϊδουριών, και την απογευματινή προσευχή του μουεζίνης από το μιναρέ του χωριού προς τον Αλλάχ.

Άρχισε να σουρουπώνει και πήραμε το δρόμο για τον Ξενώνα. Το χωριό πιο ήρεμο τώρα. Είχαν μαζευτεί όλοι σπίτια τους, και έξω από κάθε σπιτικό υπήρχε μια γάστρα όπου σιγόβραζε το βραδινό φαγητό. Μας είχε κόψει και εμάς η πείνα!

Μέχρι να ετοιμαστεί το δείπνο και να μαζευτεί όλη η ομάδα στη σάλα του Ξενώνα, είχε στα τραπέζια ελιές, τυρί και ψωμί. Τα τσακίσαμε. Για πρώτο πιάτο ήρθε μια ζεστή σούπα λαχανικών με ζυμαρικά, φακές, κριθάρι και ρύζι, με έντονη γεύση μπαχαρικών όπως κόλιανδρο, κύμινο και βαθύ κίτρινο χρώμα από κουρκουμά. Για αλκοόλ ούτε λόγος. Απαγορεύεται αυστηρά σε όλη τη χώρα και μόνο σε πολύ λίγα σημεία επιτρέπεται η πώληση και κατανάλωσή τους, όπως σε ξενοδοχεία Ευρωπαϊκού τύπου στις πόλεις. Κάποιοι δασκαλεμένοι είχαν προνοήσει να αγοράσουν μερικές μπύρες στο αεροδρόμιο κατά την άφιξή τους και τις απολαμβάνανε με το φαγητό. Το κυρίως - τι άλλο - tajines, αρνίσιο κρέας δηλαδή με κouskούς και λαχανικά, μαγειρεμένα όλα μαζί στην πήλινη παραδοσιακή γάστρα. Οι περισσότεροι της παρέας κοιτάγανε λίγο περιέργα τα κρέατα έτσι χοντροκομμένα με λίπη και κόκκαλα που ήταν και ίσα που τα ακούμψαν, οπότε με τον Αλέκο ευχαριστήθηκε μπόλικο φαί εκείνο το βράδυ! Όταν άκουγαν οι υπόλοιποι σκίερ ότι είμαστε Έλληνες τους έκανε εντύπωση, γιατί δεν είχαν ιδέα ότι έχει χιόνια η Ελλάδα και ότι μπορείς να κάνεις σκι, πόσο μάλλον για το πλήθος χιονοδρομικών μας και ακόμη περισσότερο για τις αμέτρητες δυνατότητες ποιοτικού ορειβατικού σκι, όχι μόνο σε όλο το

ηπειρωτικό μέρος της χώρας άλλα και στην Κρήτη.. Για επιδόρπιο, είχε αρκετά πορτοκάλια, μπανάνες και χωνευτικό πράσινο τσάι μέντας. Εκεί αρχίσαμε όλοι να γλαρώνουμε για τα καλά. Εξάλλου είχαμε κάνει μεγάλο ταξίδι για να φτάσουμε εδώ.

Η ανάβαση στο καταφύγιο

Το επόμενο πρωινό ήταν ηλιόλουστο, ο αέρας φρέσκος και αναζωογονητικός και τα χρώματα έντονα και βαθεία. Τα σκι μας φορτωθήκαν σε γαϊδούρια για το πρώτο μέρος της ανάβασης και ξεκινήσαμε την πεζοπορία προς το καταφύγιο. Διασχίσαμε το χωριό που έσφυζε πάλι από ζωή. Παιδάκια πήγαιναν στο σχολείο με τη σάκα τους, γυναίκες σκούπιζαν τα προαύλια των σπιτιών τους, άνδρες κατηφόριζαν στα σοκάκια προς τα χωράφια με τα δέντρα, οι γέροι πάλι στα πλατύσκαλά τους. Πέρασαμε από τα χωράφια. Καστανιές, μηλιές, κερασιές, όλα παστροκτικά κλαδεμένα. Φαντάζομαι ότι το χωριό κυριολεκτικά θα ασπρίζει από τα άνθη τους αργότερα κάθε άνοιξη.

Περπατήσαμε κατά μήκος του ποταμού, όπου στις όχθες άνδρες επιδιορθώνανε τις κροκάλινες ξερολιθιές που προστατεύουν τα σπαρτά τους. Κάθε χρόνο ο ορμητικός χειμάρρος του χειμώνα τις διαλύει, και κάθε άνοιξη τις ξανακτίζουν με τα χέρια τους.

Παραπάνω στο μονοπάτι πιάσαμε την κουβέντα με τους οδηγούς βουνού, τον Omar και τον Hassin, ο οποίος έχει ανέβει στην κορυφή 86 φορές... Η πρώτη του ανάβαση ήταν σε ηλικία 6 χρονών!

Κάνα δίωρο παραπάνω κάναμε ένα διάλειμμα ανάμεσα σε κάτι καλύβες και εγώ πήγα παραπέρα να αράξω λίγο. Δεν πέρασε ώρα και δίπλα μου πήγε ένας νεαρός σε ένα σκοτεινό αποθηκάκι και έβγαλε από μέσα ένα πρόβατο. Ήρεμο ήταν. Το είχε πιάσει από το κέρατο και μου έκανε χαμογελώντας νόημα με το χέρι του προς το στόμα του ότι θα προοριζόταν για... μεσημεριανό. Τότε είδα και τα μαχαίρια παραδίπλα και κατάλαβα ότι αν παρέμενα εκεί περισσότερο θα γινόμουν μάρτυρας στη σφαγή... Έμαθα αργότερα ότι όλα τα ζωντανά που είναι για σφάξιμο τα αφήνουν κάνα δυο μέρες μόνα τους σε ήσυχο μέρος για να ηρεμήσουν αλλά και να τα ευλογήσουν κατά το ΑιHalal..

Συνεχίσαμε το περπάτημα λίγο παραπάνω και ήμασταν πολύ τυχεροί. Δυο μέρες νωρίτερα είχε χιονίσει και φορέσαμε τα σκι ήδη από τα 2500μ. Εκεί σταμάτησαν και τα γαϊδούρια και όλοι έδωσαν τα σασκιδιά τους στους porters, εκτός από τον Αλέκο και εμένα, που προτιμήσαμε να κουβαλήσουμε όλα τα πράγματα μόνοι μας, λόγω ορειβατικής δεοντολογίας. Η ανάβαση μέχρι το καταφύγιο στα 3200μ εύκολη σε πολύ ήπιες κλίσεις. Φτάσαμε άνετα και ξεποστάσαμε με ένα πράσινο τσάι. Το καταφύγιο παλιό, λιτό, ευρύχωρο, με κεντρική σάλα τραπεζαρίας και ξεχωριστό σαλονάκι με τζάκι και κοιτώνες με κουκέτες, στα πρότυπα των περισσότερων Ελληνικών καταφυγίων, αλλά και με ξεχωριστό δωμάτιο για τα σκι. Από το καταφύγιο φαινόταν και ένας παγοκαταρράκτης με διαμετρή 1μλε πάνω. Εντυπωσιακό αν σκεφτείς ότι είσαι στην Αφρική..

Ήταν ακόμα μέρα και όλοι μας πήγαμε μια απογευματινή βόλτα εγκλιματισμού λίγων ωρών με τα ορειβατικά σκι μέχρι τα 3600μ περίπου. Οι συνθήκες χιονιού άριστες, και στην ανάβαση και στην κατάβαση. Επιστρέψαμε στο καταφύγιο το σούρουπο και το κρύο έξω έγινε εντονότερο. Το κατακόκκινο ηλιοβασίλεμα με το δυνατό αέρα μας προβλημάτισε λίγο για τον αυριανό καιρό.

Η βραδιά κύλησε ευχαρίστα με ένα θεσπέσιο δείπνο και αφηγήσεις από τους ντόπιους και ξένους ορειβάτες-σκιέρ, ο καθένας με τις δικές του ιστορίες και εμπειρίες στα βουνά του κόσμου.

Ανάβαση στην κορυφή

Τελικά το επόμενο πρωινό ήταν ηλιόλουστο και με απαλό μόνο αεράκι. Το χιόνι ήταν πολύ παγωμένο και φορέσαμε εξ αρχής τα crampon στα σκι. Αρχικά ήταν εύκολα και στον ήλιο αλλά σύντομα έφτασε και μια σκιερή και παγωμένη απότομη τραβέρσα, ακριβώς πάνω από τον παγοκαταρράκτη. Ένα στραβοπάτημα δεν θα είχε καθόλου ευχάριστη απόληξη σε περίπτωση πτώσης.

Τα πέδιλά μου ήταν αρκετά πιο φαρδιά από όλων των υπολοίπων και ήταν αδύνατον να ακολουθήσω τα ισχνά ίχνη που άνοιγαν οι προπορευόμενοι, γιατί έβρισκαν τα σκι μου μεταξύ τους. Οπότε χρησιμοποίησα μόνο το πάνω ίχνος και το κάτω πέδιλο ισοροπούσε στο crampon του. Το μέσα «μαχαίρι» του, λόγω του carn, και η φώκια δεν έκαναν και καλή δουλειά στον πάγο. Είχε και 2-3 kick-turns. Εκεί ευχόμουν να είχα το riolet μαζί μου για ασφάλεια και να μην άκουγα κανέναν που έλεγε ότι δεν χρειάζεται στο βουνό αυτό...

Παραπάνω η κλίση ομαλοποιήθηκε, μας είδε ο ήλιος και κινούμασταν πλέον πιο ήρεμα σε ασφαλέστερο πεδίο, αλλά με ριπές αέρα, με κόκκους άμμου από τα πολλά ξέχιονα βράχια στις πλαγιές του βουνού. Εκεί έσπασε κάπως η συνοχή της ομάδας σε γρηγορότερους (βλ. αθλητές και νεότερους) και λιγότερο γρήγορους (βλ. μεγαλύτερους και... φωτογράφους). Εκεί έφυγε και ο Αλέκος μπροστά. Πού να τον προλάβω το μαραθωνοδρόμο:

Στην τελική απότομη ανηφόρα για την κόψη της κορυφής είχε και ένα πέρασμα από βράχια όπου μετά από κάτι ακροβατικά, αρκετοί βάλανε τα σκι στην πλάτη και λίγοι το πάλεψαν με τα σκι στα πόδια. Το συνέχισα και εγώ με τα σκι με συνεχόμενα kick-turns, αλλά η κλίση μεγάλωσε αρκετά, όπως στις Πόρτες στα Βαρδούσια. Και βρέθηκα στο δίλημμα να τα βγάλω για 20-30μ. χρονοβόρα διαδικασία, ή να το συνεχίσω με τα σκι:

Τελικά μετά από πολλά πλάγια βηματάκια, ακροβατικά και μερικές γλίστρες, γιατί είχε αρχίσει να μαλακώνει και το χιόνι με τον ήλιο, βγήκα από το πέρασμα και συνέχισα χωρίς να βγάλω τα σκι, ώσπου έφτασα στον ξέχιονο αυχένα πριν την κορυφή, κάπου στα 4.050μ. Εκεί για πρώτη φορά φάνηκε η θέα προς την άλλη μεριά με αναζωογόνησαν. Η συνέχεια έγινε με τα πόδια. Ο αέρας στην κόψη ήταν πολύ δυνατός και σε έσπρωχνε συνέχεια εκτός ισορροπίας.

Η θέα από την κορυφή ήταν απεριόριστη. Από τη μια πλευρά της οροσειράς η πεδιάδα του Μαρακές, και από την άλλη η αρχή της ερήμου Σαχάρα. Μετά το ατένισμα στον ορίζοντα και τις φωτογραφίες κορυφής με το χαρακτηριστικό τριγωνικό ορόσημό της, ξεκίνησαμε για κάτω. Με γρήγορα βήματα και στηριζόμενοι στα βράχια με τα

χέρια λόγω των ριπών του αέρα, φτάσαμε στα σκι, τα φορέσαμε και ξεχωθήκαμε κάτω. Η κατάβαση από τις ωραιότερες της ζωής μου. Ηλιοφάνεια, μπλε ουρανός, συνθήκες χιονιού τέλειες, το παγωμένο χιόνι είχε πλέον μαλακώσει και ήταν σαν ανοιξιάτικο, απόλαυση με τα φαρδιά πέδιλα, με απότομες κλίσεις σε αρκετά σημεία. Μια μεγάλη συνεχόμενη κατάβαση από τα 4.050μ μέχρι τα 2300μ. του καταφυγίου, όπου μας περίμεναν στο προαύλιο οι πιατέλες με το μεσημεριανό βερβέρικο φαγητό που είχαν ετοιμάσει οι μάγειροι Ahmed και Ali.

Η κατάβαση από το καταφύγιο

Χωρίς πολλές καθυστερήσεις, αναχωρήσαμε για κάτω. Αρχικά γλιστρώντας απλά και χωρίς κόπο με τα σκι, αλλά όσο πιο χαμηλά φτάναμε και λόγω της προχωρημένης ώρας το χιόνι εξαφανιζόταν. Αφού το ζορίσαμε με τα σκι όσο δεν πήγαινε ανάμεσα από τις πέτρες και τις λάσπες, τα φορτωθήκαμε στην πλάτη και το πήραμε με τα πόδια.

Με τις ωραίες ιστορίες του Omar και του Αντί, πρώην πρωταθλητή σκι στη Γερμανία και νυν ευτυχισμένος παππούς, φτάσαμε και στο Aroumd. Μαζέψαμε τα πράγματα από τον ξενώνα και κατηφορίσαμε για Imilil όπου μας περίμεναν τα μίνι βαν για την επιστροφή στο Μαρακές. Και εκεί στο πίσω κάθισμα, βλέποντας τις τελευταίες εικόνες του βουνού που το σκέπαζε σιγά σιγά η νύχτα, με πήρε ο ύπνος...

Γεύση από Μαρακές

Ξύπνησα απότομα. Ήταν νύχτα. Είχαμε φτάσει στο κέντρο της πόλης και το βανάκι είχε σταματήσει για να κατεβούμε και να ξεφορτώσουμε τα πράγματα για να πάμε στο ξενοδοχείο. Τριγύρω άπειρος κόσμος, ένας

όχλος, αυτοκίνητα, μηχανάκια από όλες τις κατευθύνσεις. Διάφοροι τράβαγαν τα μανίκια μου για να με βοηθήσουν να κουβαλήσω τα πράγματα. Το ξενοδοχείο, τύπου Riad, με εσωτερικά μπαλκόνια και κήπο, απλό και λιτό, λίγο απεριποίητο, αλλά με μια παλιά γοητεία του παρελθόντος.

Μετά από άλλο ένα Βερβέρικο δείπνο σε γειτονική ταβέρνα, γεμάτη τουρίστες και ντόπιους, όλοι με τις οικογένειές τους, όπου απαγορευόταν το κάπνισμα, όπως και σε όλους τους κλειστούς χώρους και τηρούνταν (σε αντίθεση με την Ελλάδα...), βγήκαμε βόλτα στην κεντρική πλατεία, που είχε καταληφτεί από τέντες με ψήστες κεμπάπ. Συνεχίσαμε τις βόλτες μας και καταλήξαμε στο μπαρ μιας ταράτσας, όπου επιτρεπόταν το αλκοόλ, με άπλετη θέα στην πόλη. Εξάλλου δεν υπάρχουν ψηλά κτίρια, απαγορεύεται από τη θρησκεία να είναι οποιοδήποτε κτίριο ψηλότερο από ένα φοινικό δέντρο.

Η επομένη μέρα - το παζάρι

Ξύπνησα μέσα στη νύχτα. Το ίδιο και ο Αλέκος. Μέσα στην ησυχία, ακουγόταν μέσα από ένα ξεχαρβαλωμένο μεγάφωνο η βραχνή φωνή του μουεζίνη που προσευχόταν «Αλλάχ, Αλλάχ...». Άστον να λέει τα δικά του είπαμε και γυρίσαμε πλευρό...

Το πρωί ξυπνήσαμε πριν χτυπήσουν τα ξυπνητήρια από την οχλοβοή της αγοράς, δυο βήματα από το ξενοδοχείο. Φάγαμε γρήγορα το πρωινό μας, από κρέπες με μέλι, λουκουμάδες και τσάι και βγήκαμε να δούμε το πολυφημισμένο Μαρακές.

Στην κεντρική πλατεία Djemaa el Fna και τι δεν είχε. Κόσμος πολύς, μικροπωλητές με σουβενίρ, φρέσκους χυμούς, κεμπάπ, χαλιά, διάφορα, «σαγηνευτές» φιδιών και σκορπιών, πιθήκους με αλυσίδα, όλα προς τέρψη των τουριστών. Τα λυπήθηκα τόσο. Τρώνε καθημερινά πολύ ξύλο για να είναι ήρεμα. Δεν έβγαλα καν φωτογραφίες και συνεχίσαμε προς τα souks, τα σοκάκια δηλαδή της

παλιάς πόλης, με τα άπειρα μαγαζάκια. Είχε τόσο ενδιαφέρον να φωτογραφίσεις τα πάντα, αλλά όπου έστρεφα τη μηχανή όλο και κάποιος ξεπεταγόταν από το πουθενά και αγριοκοίταζε. Ο πιο ευγενικός τρόπος να φωτογραφίσεις κάποιον ή το μαγαζί του ήταν τελικά να αγοράσεις κάτι. Οπότε έφυγα από τα σοκάκια φορτωμένος μπαχάρια, τσάγια, ένα χαλάκι και διάφορα μπαχλιμπιτιά, και αυτά με πολλά παζάρια στις τιμές τους...

Πέρασε και η ώρα γρήγορα χωρίς να το καταλάβουμε και έπρεπε να τα μαζέψουμε πάλι για αεροδρόμιο. Χρειαζόταν κι άλλος χρόνος στο Μαρακές για να δεις και να κάνεις και άλλα πράγματα, όπως το Κουτουβία Mosque ή ένα αυθεντικό hammam. Αλλά έστω και αυτό το ολιγοήμερο ταξίδι ήταν αρκετό να μας σαγηνεύσει. Όχι μόνο με την ανατολίτικη κουλτούρα, την αυθεντική φιλοξενία και τα εξωτικά εδέσματα, αλλά και με τις

όμορφες περιοχές που προσφέρονται για ορειβατικό σκι, μέσα σε ένα φανταστικό σκηνικό. Αν ξαναβρισκόταν η ευκαιρία θα πήγαινα πάλι σίγουρα!

Χρήσιμα υλικά

Ελλείψει παγετώνων, σχετικών κινδύνων και τεχνικών δυσκολιών, για μια ανάβαση με ορειβατικό σκι στον Άτλαντα θα χρειαστεί ότι και σε μια διήμερη χειμερινή διάσχιση στα Ελληνικά βουνά. Για περισσότερες πληροφορίες μπειτε στο <http://www.summitpost.org/jbel-toubkal/150232>

Η αποστολή έγινε με την υποστήριξη του Γιώργου Κλαουδάτου www.klaoudatos-ski.gr.

